

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Eo Qvi Mittitvr In possessionem causa rei servandæ. Titvlvs XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CAP. VIII.

Si proceditur per viam inquisitionis contra absentem contumaciter, etiam lite non contestata testes recipi possunt, & sententia definitiva ferri, etiam per viam depositionis, si hoc mereatur delictum.

Idem.

Veritatis a est verbum organo dominice vocis emissum: [1 & infra.] Sicut canonici Curien. in nostro auditorio retulerunt, H. Curien. Episcopus ecclesiam suam non solum dilapidando deprestit, sicut publica predicabat infamia, sed etiam homicidio, incestu, aliisque criminibus polluit: [2 & infra.] Super his committimus primo causam Tridon. b Episcopo, & Abbati montis sancte Mariæ, & præposito de Insula: secundo quoque Brixien. Episcopo, & ipsi Abbati & præposito: & infra. Verum cum Episcopus ipse priorum iudicium præsentiam adire per contumaciam contempserit, auctoritate nostra fuit per ipsos iudices ab officio beneficioque suspensus: & infra. Tandem vero coram iudicibus canonica citatione vocatus, præsentiam suam difficulter exhibuit: sed frivolum tunc excusationem malitia concepta prætendens, experiri cum canonicis in iure neglexit: qua de causa nos de consilio fratrum nostrorum suspendentes Episcopum ipsum, vel potius suspensionem à iudicibus factam auctoritate Apostol. confirmantes, tertio super his Cumano Episcopo & Abbati sancti A. causam ad superandam malitiam ipsius Episcopi, commisimus audiendam: qui partibus citatis, cum nec per se, nec per responsalem idoneum comparuerit, in eundem propter inobedientiam, excommunicationis sententiam protulerunt, testes ex parte c vestra (quemadmodum in mandatis à nobis acceperant) admittentes, scilicet Abbates, priores, præpositos, & alios religiosos viros, per quos quemlibet articulum criminum prædictorum, constat fuisse probatum: & infra. Nos igitur videntes ordinem iudicium in hoc facto fuisse servatum, considerato præterea d, quod post sententias in se datas e celebrare præsumpsit: cum multi prælati ecclesiarum contra eundem Episcopum scripserint, nec unus pro eo defendendo vel aliquatenus excusando: in nomine Domini cum Apostolo omnem inobedientiam ulcisci volentes, licet absentes corpore, præsentem tamen Spiritu, juxta verbum eiusdem Apostoli, tulimus sententiam perpetuæ depositionis in ipsum: & eum tam à Pontificali, quam ab omni officio sacerdotali privantes, sine spe restitutionis reliqua duximus condemnandum: ea nihilominus in irritum revocantes, quæcumque post inhibitionem Apostol. sedis, seu factam suspensionem f & excommunicationem, de rebus ecclesiæ alienare præsumpsit.

[1 Quod arbor quæ terram inutiliter occupat digne exciditur, & in ignem mitti censetur, ut terra qualibet quæ sub noxia occupatione inutili arboris sterili habetur, per novam plantationem ad fructificandum culturam recipiat congruentem. Huc nimirum arbori H. quondam Curien. Episcopus non immerito comparatur, qui Curien. ecclesiam usque modo per violentiam detinuit, &c.]

[2 Nos autem ut pote quibus hæc imminet corrigenda, cum ipsi canonici vestri bono zelo arbitrantur inducti prædictum Episcopum accusare metuentes, enormitates ejusdem ad aures nostras deferre curarunt, timentes ne sicut in decreto Gelasti continetur, aliquam offensam incurrerent, si huiusmodi excessus auditui catholice ecclesiæ suppressos putarent, primo causam ven. f. n. Truden. Episcopo & d. si. Abbati S. Mariæ & præposito de Insula. Secundo quoque ven. n. Brixien. Episcopo & ipsi iterum & Abbati, & præposito, &c.]

a Cap. i. eod. tit. in 4. compil. vide Ludov. Rom. sing. 40. in ep. Ia seu duas regulas. b al. Triden. c nostra. d etiam. e later. f vide l. Fulcimus. & quid si autem. ff. ex qui cau. in pos. ea per Bartol.

CAP. IX.

Actor non admittitur in possessionem sibi decretam per iudicium causa reservanda, vel ab ea expulsus, per lapsum anni versus efficitur possessor.

Idem in concilio generali a.

Contingit b interdum, quod cum actori ob contumaciam adversæ partis adjudicatur (causa rei servanda) possessio: propter rei potentiam sive dolum, actor intra annum rem custodiendam nasci non potest, vel acquisitam e amittit: & sic (cum secundum multorum assertionem verus non afficeretur post lapsum anni possessor) reponitur commodum de malitia sua reus. Neigitur contumax melioris, quam obediens, conditionis existat: de canonica æquitate facimus, ut in casu præmissio, actor verus constituatur elapso anno possessor.

CAP. X.

Si non verus invenitur, sufficit publicæ citationem ad ecclesiam suam proponi.

Gregorius IX. Archiepiscopo Burzegalens.

Venerabilis frater noster: & infra. Volentes finem imponi litibus, ne immortales existant: mandamus, quatenus ad initium proxime venturæ quadragesimæ d (quod tibi peremptorium terminum duximus assignandum) super iure primatiæ, quod Bituricens. Archiepiscopus in te ac provincia tua habere proponit, per te, vel procuratorem idoneum sufficienter instructum ad litem contestandam, & ad alia omnia negotia peragenda, quæ necessaria decisioni negotii videbuntur, nostro te conspectu repræsentent. Nos vero nihilominus Archidiacono Translucent. & magistro M. canonico Turonens. dedimus in mandatis, ut & ipsi ad eundem terminum auctoritate nostra juxta præmissam formam te peremptorie citare procurent: & si non poteris inveniri, faciant ut citationis edictum per ipsos vel alios, apud ecclesiam suam publicè proponatur.

DE EO QUI MITTITUR IN
possessionem causa rei servanda.

TITVLVS XV.

CAP. I.

Missus in possessionem ex primo decreto in reali, per lapsum annu veram & incommutabilem illius rei possessionem acquirit, licet possessio missioem, habuerit intra annum voluntatem cautionem præstandi, quam tamen non deduxit ad effectum, suo defectu, hoc dictum secundum verum intellectum.

Alexander III. priori & fratribus de Giseburch f.

Constitutus in presentia g nostra R. canonico vestro, & responsalibus præpositi de Beril. super possessione ecclesiæ de Lamentò (in quam causa rei servanda fueratis inducti) hincinde fuit coram nobis aliquandi disputatum: tandem ex utriusque partis assertionem tenuimus, quod licet causa rei servanda tantum, in eisdem ecclesiæ possessionem inducti fueritis, intra annum tamen altera pars standi juri non præstitit cautionem, licet voluntatem h præstandi habuerit, & vos eam parati recipere

a Lateranen. sub Innocent. 3. cap. 40. b Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. c nullam. d vide l. Quadragesima. C. de ser. e ven. negotia, deest in omnibus manus. f al. Giseburch. g Cap. i. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. sub Alex. 3. p. 3. cap. 4. h vide l. si repetendi. C. de cond. ind. & l. prator. & ibi Bart. ff. de novi opor. nunciat. fuisse.

fulsisset. Ideoque decernimus, amodo possessionem prescriptæ ecclesiæ (salvo jure, quod idem prepositus in petenda ecclesiæ habere dignoscitur) abque contradictione qualibet habeatis. Vt autem nostræ definitionis sententia inviolabiliter observetur, eam Apostolico duximus patrocinio roborandam.

CAP. II.

Tempus amale non currit missionem passu, si intra illud cautionem judicibus, vel alteri eorum alia absentibus, obtulit: licet per eos seu per eam receptam non fuerit. Et est casus notabilis secundum hanc collectionem.

Clemens III. Episcopo & Archiepiscopo Eboracensi.

Um sicut accepimus inter P. Subdecanum b. & Abbatissam & conventum sanctæ Trinitatis super ecclesiâ de Cap. e quatio verteretur: de Thaurino d. & de Corinth. Abbates, ac Archidiacon. Chima. à sede Apostolica delegati, moniales ipsas rei servandæ causâ, in possessionem rei petite miserunt. Vnde cum hoc ad Subdecani e notitiam pervenisset, ad Archidiacon. prædictum accessit, & offerens ei sistendi iudicio cautionem (quoniam Abbas de Corinth. profectus erat in Angliam, & Abbas Thaurinens. viam fuerat universa carnis ingressus) possessionem intra annum sibi resignari cum instantia postulavit, sed non potuit obtinere: [1 & 7.] Discretionem vestram mandamus, quatenus si est ita, sistendi iudicio ab eo cautione recepta, ei possessionem restitui faciat: nec obstare volumus, quod annus elapsus esse proponitur, si per eum non steterit, quò minus intra annum & possessionem receperit, & dederit cautionem.

[1 Tractatu verò temporu moniales quas duximus ad ven. f. n. Abbatem S. Catharina & I. de veteri Pontis. Archid. Rothomagen. literas alias imperarunt, quarum iudicium idem Subdecanus seu assensum, subire recusavit, quod præd. Archiepiscopus non habet certa ratione suspensum, & metuit ne ejus conjudices ad partem quamlibet ejus auct. de facili traherentur. Quia verò nec in vultu suspensum iudicium compellatur iudicio subijci.]

CAP. III.

Si passus missionem, repeteri possessionem, allegat se contumacem non fuisse, restituitur in pristinum statum, præstita cautione, & dilata condempnatione expensarum, quam evitat, si postea constiterit eum non fuisse contumacem.

Innocentius III. Urbini & Senagolensi Episcopi.

Um venissent ad Apostolicam, sedem Abbas sancti Angeli, & P. Gal. idem P. proposuit, quòd prædictus Abbas eum super quadam possessione coram Ioan. Apost. sedis legato traxit in causam: [1 & infra.] Venit legatus ipse causam commisit iudicibus, secundum jus & bonam tertæ consuetudinem b terminandam: quicum secundum jus tantum vellent procedere, præfatus P. nostram audientiam appellavit: sed iudices nihilominus partem adversam in possessionem rerum petitarum inducendam causa custodiæ decreverunt, ita quòd si usque ad annum & diem præstaret sistendi iudicio cautionem, & parti alteri triginta libras restitueret pro expensis, reciperet possessionem eandem. Cumq; G. sedis Apostol. legatus intra annum fuisset terram illam ingressus, ipse cautionem standi juri obtulit coram eo, & pos-

a Cap. 2. eod. tit. in 2. compilat. b Subdiaconum. c alie. d. al. Taurinensi. & de colle. Abbates & Archid. Chimetou. al. ita Thaur. & de Comiti. Abbates & Archid. Chimen. e ad quædam Subdiacon. etc. f Cap. 2. eod. tit. in 2. compilat. Dec. in c. ecclesiæ S. Maria. de constit. & cap. consultationibus. de off. delegat. & Roma. singul. 414. g In Codic. Barbar. quod cum dicitur Abbas, cum sup. quæstion. poss. cor. I. sed. Apostolic. traxerunt etc. h Consuetudo terra ligat clerico. Vid. l. 1. c. de statum. Trini. & ubi dicitur de deficiente terra consuetudine, tunc ad quam sit revertendum, vid. gloss. in cap. consuetud. dist. 1. & canon. illud. dist. 12.

sessionem sibi restitui postulavit, paratus expensas restituere factas in litem, quæ sex librarum summam (sicut asserit) non excedunt: sed Abbas triginta librarum sibi restitui petiit quantitatem: & infra. Nos igitur ipsum P. cautione præstita in possessionem a credimus reducendum: hoc etiam decernentes, ut si consuetudinem, quam allegat, laudabilem esse constiterit (quia ex hoc sequitur eum rationabiliter appellasse) ad restituendas expensas nullatenus compellatur: alioquin (cum ex hoc appareat eum frustratorie provocasse) ad restitutionem cogatur expensarum illarum, quas Abbatem constiterit propter hoc necessarias in lite fecisse.

[1 Quod et secundum bonam terræ consuetudinem respondere coram eodem asseruit Card.]

CAP. IV.

Contra absentem, qui non dimisit procuratorem, facta citatione domi, nullo defendente, si mi sita, hoc dicit, supplicando ad literam, maxime, ut dicitur in gloss. Et est verus & notabilis intellectus.

Gregorius IX.

Si adversarius tuus post citationis edictum, ad remota loca se transferens, procuratorem legitimum non dimisit, & denunciazione publicè facta domi, non apparet, qui defendat eundem. Jure petere potes, ut in possessionem earum terrarum, de quibus quæstio vertitur, causa custodiæ inducaris b.

VT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR.

TITVLVS XVI.

CAP. I.

Privilegium etiam à Principe impetratum, per quod privatur qui sine causa cognitione lite pendente usu possessionis, tanquam surreptitium non valet, seu tanquam rationi obviatum est revocandum.

Alexander III. Eboracensi Archiepiscopo.

Memoria nostra non excidit: [1 & infra.] Sciamus, ut litera prohibitionis, quas ad petitionem Archiepiscopi Cantuariensis tuæ ternitati direximus, nullum præjudicium faciant, quo minnstibi & successoribus tuis, liberum sit (quemadmodum vobis est beneficio privilegiorum Apostol. sedis indultum, & tu & prædecessores tui, consuevistis facere) ante vos per totam Angliam deferre crucem, quousque definitiva sententia decernatur, an ecclesiæ tuæ de jure hoc debeat habere d.

[1 Qualiter in primo anno nostræ provisionis transcriptum literarum se. m. præd. n. Honorii Papa nobis fecerit presentari, in quo continebatur antecessoribus tuis Apostolica benignitate esse indultum, ut tam eis, quam successoribus suis liberum esset per totam Angliam ante se crucem deferre. Nos verò antecessoribus nostris vestigio inhaerentes, tibi scripti nostri munimine confirmamus, quod antecessoribus tuis erat à prædecessore nostro indultum. Postea vero S. & veneranda me. T. quondam Cantuarien. Archiepiscopus, existimans hoc in præjudicium, vel in depressionem iuris & dignitatis suæ ecclesiæ redundare, exinde cepit quæstionem movere, & propter hoc ad sedem Apostol. appellavit, affirmans si bene meminimus, quòd tibi & prædecessoribus tuis id nullatenus licuisset. Sic, factum est ut nos tibi per scripta nostra prohibuerimus, ne in provincia

a Decernimus in Codic. Bartol. b Vid. leg. 2. ff. si quis in jus voc. nonierit. per B. c Cap. 1. eod. tit. in 2. compilat. & adde notas hujus capituli, in quibus contra hæreticos defenditur consuetudo gestandi crucem. d Hostie de jure possunt Archiepiscopi crucem ante se deferre per quatuor loca etiam excepta sua provincia, quousque privilegio contrario non obstant. Clemens. ultim. de privileg. & quod dicitur hic gloss. in verbo. de jure, procedit de jure antiquo.

